

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
t.a.v. de Minister
mw. dr. M. Bussemaker
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

Preadvies

Geachte mevrouw Bussemaker,

datum 11 januari 2016
onderwerp Nevenvestiging hbo Ad Sociaal Financiële Dienstverlening (deeltijd) INHolland in Den Haag

Op 16 juli 2015 heeft de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs (CDHO) het voornemen ontvangen van Hogeschool INHolland om de hbo Ad Sociaal Financiële Dienstverlening tevens als bekostigd programma te verzorgen in Den Haag. Op 16 juli 2015 heeft de CDHO de aanvrager verzocht om de aanvraag aan te vullen aangezien de aanvraag onvolledig was. Op 14 september 2015 was de aanvraag voorzien van alle voor de beoordeling van de aanvraag benodigde gegevens en kon de aanvraag weer door de commissie in behandeling worden genomen. Op 22 oktober 2015 heeft aanvrager de commissie verzocht de aanvraag aan te houden. Op 22 december 2015 heeft aanvrager een herziene aanvraag overgelegd en is in die vorm door de commissie in behandeling genomen.

ons kenmerk 2015/34
bijlage beoordelingskader

Advies Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs
Gelet op het hierna volgende adviseert de commissie u om positief te besluiten op het verzoek van INHolland om de hbo Ad Sociaal Financiële Dienstverlening (Ad SFD) tevens als bekostigd programma in Den Haag te verzorgen.

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor dit advies is gelegen in artikel 7.17 van de Wet op het Hoger onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek (WHW). Voorts heeft de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs van 3 juli 2014, verder te noemen de Beleidsregel, voor de commissie als leidraad gediend. Het beoordelingskader treft u in de bijlage bij dit advies aan.

Omschrijving van de aanvraag

Hogeschool INHolland verzorgt het Ad programma SFD in Rotterdam (deeltijd), binnen de opleiding bacheloropleiding Sociaal Juridische Dienstverlening aldaar, en wil deze Ad tevens als bekostigd deeltijdprogramma in Den Haag verzorgen. Achtergrond bij de inrichting van de nevenvestiging is de afspraak met Hs. Rotterdam dat deze instelling op termijn de Ad SFD in Rotterdam middels een procedure van splitsing en overdracht van Hogeschool INHolland zal overnemen. Deze overdracht volgt uit de door de Hs. Rotterdam en de Hogeschool INHolland gemaakte afspraken in het convenant d.d. 17 april 2013 dat als bijlage bij de herziene aanvraag is gevoegd. Tevens is een schrijven, d.d. 9 december 2015, bijgevoegd waarin nadere afspraken tussen INHolland en Hs. Rotterdam zijn opgenomen over de inhoudelijke gerichtheid van beide Ad's SFD. Hieruit blijkt dat de toekomstige Rotterdamse Ad zal worden aangeboden vanuit het brede sociale

pagina 2 van 7 domein van de hs. Rotterdam. De Ad SFD in Den Haag zal worden gekoppeld aan de juridische bachelor SJD te Den Haag. Op grond hiervan stellen beide instellingen dat geen sprake is van overlap tussen beide opleidingen, maar eerder van specialisatie c.q. aanvulling. Tevens is in de brief vastgelegd dat INHolland na het realiseren van de splitsing en overdracht zorg zal dragen voor de afbouw van de opleiding Ad SFD van INHolland in Rotterdam.

Het aanbieden van Ad SFD in Den Haag komt tegemoet aan de ambitie van INHolland om zich met dit programma in Den Haag te profileren. De studielast van het programma bedraagt 120 ECTS en de Ad zal worden geregistreerd in het Croho onderdeel Gedrag en Maatschappij. De inhoud van het programma is gericht op het oplossen van complexere financieel juridische vraagstukken met betrekking tot de schuldenproblematiek. De doelgroep van het programma bestaat uit studenten met een sociaaljuridisch diploma op mbo-niveau en is gericht op werkenden en herinstromers die zich willen opscholen. Aan instromers wordt geen beroepseis gesteld, maar wel worden eisen gesteld aan de werkzaamheden die worden verricht.

Aanvrager doet een beroep op de criteria in art. 15 lid 1 sub a en b van de Beleidsregel.

Motivering

De aanvraag voldoet naar mening van de commissie aan de criteria in art. 15 lid 1 sub a en b van de Beleidsregel.

Beoordeling criterium art. 15 lid 1 sub a Beleidsregel

De aanvrager heeft een beroep gedaan op een arbeidsmarktbehoefte in combinatie met een maatschappelijke behoefte.

Het beroep op een maatschappelijke behoefte wordt ingegeven door de constatering van aanvrager dat de behoefte aan juridisch en financieel onderlegd personeel tussen 2010 en 2015 is toegenomen. Dit vindt voor een groot deel zijn oorsprong in het feit dat door de economische recessie veel huishoudens in de schuldhulpverlening terecht zijn gekomen. Hierdoor is juridische en financiële kennis steeds belangrijker geworden daar waar deze kennis wordt aangewend om kwetsbare burgers bij te staan. Deze behoefte doet zich sterk voelen in stedelijke gebieden, in achterstandswijken en in wijken waar veel Nederlanders wonen die mede geworteld zijn in andere culturen.

Aanvrager onderbouwt het beroep op een maatschappelijke behoefte met verschillende bronnen. In de eerste plaats is dit een persbericht van de Nederlandse Vereniging voor schuldhulpverlening en Kredietbankieren van 23 mei 2014 waarin bekend wordt gemaakt dat het aantal mensen met problematische schulden weer sterk is gestegen. Het aantal meldingen is ten opzichte van 2012 met 4.500 gestegen van 84.500 naar 89.000 (2013). De gemiddelde schuld steeg bij deze gevallen van 33.500 naar 37.700 Euro. Tevens blijkt dat dat 1 op de 6 huishoudens problematische schulden heeft of de kans loopt deze te krijgen (Rijksoverheid.nl, d.d. februari 2015). Ten slotte verwijst aanvrager naar het kabinetsbeleid inzake armoede en schulden. Het kabinet heeft dit probleem tot beleidsprioriteit verheven. Om deze beleidsambitie nader gestalte te geven heeft het kabinet besloten hiervoor structureel extra middelen ter beschikking te stellen. In 2013 bedroeg dit bedrag 20 miljoen Euro. In de jaren 2014 en 2015 zal dit

pagina 3 van 7 bedrag uitgebouwd worden tot respectievelijk 80 en 100 miljoen Euro (Zie onder andere: a. Gemeentelijk armoede- en schuldbeleid, Eindrapport Minister van SZW, september 2014 en b. Brief Staatssecretaris van SZW aan de Voorzitter van de Tweede Kamer, dd. 01-07-2014, ref. 2014-00000919222).

De commissie acht op grond van de bovenstaande argumentatie en de verwijzing naar het kabinetsbeleid inzake de armoede- en schuldenproblematiek het bestaan van een maatschappelijke behoefte aangetoond.

De arbeidsmarktbehoefte is impliciet aangetoond. De bestaande, juridische, specialisatie van het Ad programma van INHolland die nu in Rotterdam wordt aangeboden zal overgaan naar Den Haag. De andere specialisatie van Ad SFD die na de splitsing en overdracht van de Rotterdamse vestiging van INHolland aan hs. Rotterdam zal worden aangeboden zal een programma zijn met meer breed sociaal karakter en een anders georiënteerde uitstroom naar de arbeidsmarkt. Gegeven het feit dat de aanvraag voor een nevenvestiging vooruitloopt op de uiteindelijke verplaatsing van deze opleiding naar Den Haag concludeert de commissie dat aanvrager geen andere wijziging beoogt in het opleidingsaanbod dan een gefaseerde verplaatsing van de Ad SFD. Hiermee is de arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de Ad SFD volgens de commissie in principe gegeven. Bovendien bestaat een groot deel van de instroom in de opleiding uit werkenden en herinstromers die zich willen opscholen. Deze instromende studenten beschikken al over een plaats op de arbeidsmarkt en voorzien hiermee al in de reële behoefte van de arbeidsmarkt.

De instelling heeft bovendien aangetoond dat de uiteindelijke verplaatsing van de opleiding van Rotterdam naar Den Haag niet tot grote verschuivingen in de studenteninstroom zal leiden. De huidige instroom in het bestaande Ad programma vertoont een grote regionale spreiding (Rotterdam, Den Haag, Gouda, Haarlem) en zal door het onderscheiden karakter van dit meer juridisch georiënteerde programma behouden blijven. De uiteindelijke verplaatsing van het programma zal hierin weinig verandering brengen.

De instroom in de toekomstige Ad SFD van de Rotterdam Academy zal met name bezocht worden door studenten uit de (nabije) omgeving van Rotterdam. De verwachting is dat de instroom bij de Rotterdam Academy bij aanvang uit 60 studenten zal bestaan, en dat daarmee voldoende instroom bestaat voor 2 deeltijdgroepen in Rotterdam. Bovendien zal de instroom in Rotterdam een andere doelgroep aantrekken, namelijk studenten die interesse tonen het sociaal agogische aspect.

Door aanvrager is een beeld van de arbeidsmarktperspectieven voor afgestudeerden in juridische beroepen geschetst (mbo en hbo). Deze gegevens zijn gebaseerd op onderzoek dat door Kenniscentrum ECABO is uitgevoerd naar onder meer de ontwikkeling van het aantal vacatures in juridische beroepen. (Bron: www.ecabo.nl/ arbeidsmarkt/arbeidsmarktperspectieven/ juridische beroepen: CPB, Jobfeed, UWV, Panteia, CBS, bewerkt door ETIL, 2015). De gegevens uit dit onderzoek hebben zowel betrekking op de landelijke arbeidsmarkt als onderscheiden regionale arbeidsmarkten.

De CDHO acht het ECABO onderzoek een goede bron voor de arbeidsmarktperspectieven in dit arbeidsmarktsegment. Na controle bleken de grote arbeidsmarktonderzoeken (ROA, De arbeidsmarkt naar opleiding en beroep, 2015-2020 en de UWV arbeidsmarktprognose 2015-2016) niet in een afdoende

pagina 4 van 7 helder beeld van dit arbeidsmarktsegment te kunnen voorzien. Beide onderzoeken blijken te grofmazig.

Tabel 4: Arbeidsmarktperspectief voor gediplomeerden Juridische beroepen naar regio, tot eind 2019

Kwalificatie	Nederland	Noord	Oost	Middenwest	Noordwest	Zuidwest	Zuidoost
Medewerker personeel en arbeid (4)	4	3	4	5	5	5	3
Medewerker sociale zekerheid (4)	3	2	2	4	3	2	2
Juridisch medewerker - openbaar bestuur (4)	2	4	1	3	2	2	2
Juridisch medewerker - zakelijke dienstverlening (4)	2	2	2	2	2	3	3

Legenda

5 Goede kansen	4 Ruim voldoende kansen	3 Voldoende kansen
2 Matige kansen	1 Geringe kansen	☐ Onvoldoende informatie

Bron: Etil, 2015

Uit dit onderzoek blijkt dat tussen 2015 en 2019 een vacaturegroei voor de juridische beroepen wordt geprognostiseerd van gemiddeld 10,3% per jaar. Deze groei doet zich met name voor op hbo-niveau (of hoger dan mbo). Dit percentage is hoger dan dat van de Nederlandse vacaturegroei (5,5%). De conclusie is dat de perspectieven voor gediplomeerden van de meeste juridische opleidingen in het mbo en hbo niet zo gunstig zijn. Voor medewerkers personeel en arbeid bestaan de meeste vacatures en is het perspectief ruim voldoende. Bij de overige drie kwalificaties is sprake van een voldoende of matig perspectief, met uitzondering van het arbeidsmarktperspectief voor Medewerkers Sociale Zekerheid in het Middenwesten van Nederland waarvoor ruim voldoende kansen op de arbeidsmarkt bestaan.

Op grond van deze uitkomsten kan worden vastgesteld dat het arbeidsmarktperspectief voor afgestudeerden Ad SFD in het Middenwesten van Nederland niet ongunstig zijn. In de periode 2015-2019 blijken er voor afgestudeerden Medewerker Sociale Zekerheid ruim voldoende kansen te bestaan. Dit sluit aan bij de uitkomsten van het door INHolland verrichte vacatureonderzoek in de regio's Noord- en Zuid-Holland en Utrecht (augustus 2015) waaruit blijkt dat de meeste vacatures (40 van de 50) zich bevinden op hbo-niveau en specifiek zijn gericht op schuldhulpverlening / sociaal financiële dienstverlening (32 van de 50).

Gezien deze uitkomsten kan worden vastgesteld dat er ruim voldoende arbeidsmarktperspectief op de arbeidsmarkt bestaat voor mbo en hbo afgestudeerden in de sector Sociale Zekerheid en dat aannemelijk is gemaakt dat die vraag zich met name voordoet in de subsector Schuldhulpverlening / Sociaal financiële dienstverlening. De arbeidsmarktbehoefte voor de juridische specialisatie van de Ad SFD van INHolland is hiermee aangetoond.

pagina 5 van 7 De commissie concludeert dat de aanvraag voldoet aan zowel een maatschappelijke als een arbeidsmarktbehoefte. De aanvraag voldoet aan art. 15 lid1, sub a van de beleidsregel.

Beoordeling criterium art. 15 lid 1 sub b Beleidsregel

INHolland heeft in de prestatieafspraken met de Minister drie inhoudelijke zwaartepunten vastgelegd, te weten Creatieve economie, de Gezonde samenleving en Duurzame techniek en Groen. De inhoud van deze opleiding sluit niet aan bij een van deze zwaartepunten. Omdat het voornemen niet aansluit bij een van de zwaartepunten betekent dit dat de aanvraag moet voldoen aan alle criteria van artikel 15 lid 1 sub b van de Beleidsregel.

Vanaf 16 juli 2015 is op de site van de CDHO kennis gegeven van het voornemen van Hogeschool INHolland om het Ad programma SFD tevens in Den Haag aan te bieden. Tevens is hierin vermeld dat het door INHolland in Rotterdam aangeboden Ad programma SFD middels splitsing en overdracht aan de Hs. Rotterdam zal worden overgedragen. Hiermee is aan de instellingen voor hoger onderwijs de mogelijkheid gegeven om hun zienswijzen op dit voornemen kenbaar te maken. De commissie heeft geen zienswijzen ontvangen naar aanleiding van de publicatie van het voornemen op haar website.

De instroom van studenten in de Ad SFD verloopt sinds 2010 als volgt:

Studiejaar	1 ^o jaarsinstroom
2010/2011	13
2011/2012	9
2012/2013	31
2013/2014	40
2014/2015	43

Zoals onder criterium b al is vermeld heeft de instelling aangetoond dat de uiteindelijke verplaatsing van de opleiding van Rotterdam naar Den Haag niet tot grote verschuivingen in de studenteninstroom zal leiden. Voor het studiejaar 2016/2017 verwacht aanvrager dat de instroom in de opleiding in Den Haag zal toenemen tot 60 studenten.

De instroom in het programma vertoont een grote regionale spreiding (Rotterdam, Den Haag, Gouda, Haarlem). De uiteindelijke verplaatsing van het programma zal het karakter van de instroom en evenmin de kwantiteit van de instroom doen veranderen. Van belang is hierbij dat de juridische specialisatie van de Ad in de Haagse vestiging wordt behouden en dat de toekomstige instroom in de Ad SFD van Rotterdam Academy een andere, meer sociaal agogisch georiënteerde, doelgroep zal aanspreken.

Om de instroom in het verwante bekostigde opleidingsaanbod te kunnen beoordelen is deze in de hieronder staande tabel weergegeven.

		2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13
Ad Financiële Dienstverlening	Avans Hogeschool	34	29	18	24	15	13
Ad Financial Services Management	Hogeschool van Amsterdam	0	0	0	0	9	7

Bron: Criho

pagina 6 van 7 De instroom in het verwante bekostigde opleidingsaanbod is gering en vertoont een licht dalende tendens. Gezien de geringe instroom in het verwante concurrerende aanbod en gezien het landelijk voldoende arbeidsmarktperspectief voor medewerkers Sociale Zekerheid (zie criterium a) heeft de commissie geoordeeld dat van de inrichting van een nevenvestiging, die uiteindelijk is gericht op een verplaatsing van de juridische specialisatie van Ad SFD naar Den Haag, geen negatief effect uitgaat op de doelmatigheid van het bestaande bekostigde opleidingsaanbod.

Aanvrager heeft een uitputtende lijst van enigszins verwant onbekostigd Ad opleidingsaanbod bijgevoegd. Aangezien aan aanvrager door de instellingen van onbekostigd onderwijs geen instroomgegevens beschikbaar zijn gesteld is de commissie niet in de gelegenheid het belang van deze aanbieders te wegen.

De kennisinfrastructuur op de locatie Den Haag is op orde. De deeltijdvorm van de opleiding blijft behouden, hetgeen past binnen de doelstelling van de flexibilisering van het opleidingsaanbod (Kabinetsbrief Levenlang Leren, 2014). De opleiding zal worden ingebed in het cluster Recht&Veiligheid van hogeschool INHolland. Dit cluster beschikt over een expertisecentrum Schuldhulpverlening. Alle docenten onderhouden nauwe contacten met het beroepenveld. In Den Haag werken docenten van de opleiding SJD onder andere samen met de Gemeente Den Haag en Stichting Academie van de Stad. Deze samenwerking resulteert onder andere in projecten waarbij studenten schuldhulpverlening aanbieden aan Haagse bewoners. Tevens bestaat een voldoende samenwerking met ROC's in de regio's Rotterdam en Den Haag om de doorstroom naar en aansluiting met de bacheloropleiding SJD en het Ad programma SFD te bevorderen.

Van de uitbreiding van het opleidingsaanbod met de Ad SFD in Den Haag gaat geen negatief effect uit op de spreiding van het opleidingsaanbod.

De commissie concludeert dat de aanvraag voldoet aan criterium b in art. 15 lid 1.

Gelet op het vorenstaande adviseert de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs u om positief te besluiten op het voorliggende verzoek.

De Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

drs. P.M.M. Rullmann
voorzitter

De wettelijke grondslag voor dit advies is gelegen in artikel 7.17 van de Wet op het Hoger onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek (WHW). Aan de hand van de criteria genoemd in artikel 15 eerste lid in de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs van 3 juli 2014 worden voornemens tot het vestigen van (een deel van) een opleiding in een andere gemeente beoordeeld op doelmatigheid.

De nevenvestigingsplaats van een opleiding kan alleen doelmatig worden geacht indien het voornemen voldoet aan de criteria in art. 15 lid 1 sub a en art. 15 lid 1 sub b.

Volgens criterium a heeft het instellingsbestuur aangetoond dat er behoefte bestaat aan de nieuwe opleiding, zijnde overwegend een arbeidsmarktbehoefte, dan wel een overwegend maatschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte, dan wel een overwegend wetenschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte.

Volgens criterium b dient het instellingsbestuur aan te tonen dat er in het landelijk onderwijsaanbod ruimte is voor de opleiding. Indien de voorgenomen opleiding aansluit op zwaartepunten die de instelling heeft vastgelegd in de prestatieafspraken¹, wordt aangenomen dat is voldaan aan criterium c, tenzij naar het oordeel van de Minister reeds voldoende opleidingen in de behoefte kunnen voorzien.

¹ In de beschikkingen tot toekenning van de prestatiebekostiging heeft de Minister geen uitspraken gedaan over de doelmatigheid van eventueel in het voorstel aangekondigde nieuwe opleidingen of vestigingsplaatsen.